

Not 15

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 6 maj 2022 följande dom (mål nr 811-21).

Bakgrund

1. Bostadstillägg är ett inkomstprövat tillägg till vissa andra socialförsäkringsförmåner. Tillägget lämnas endast för den bostad där den försäkrade har sitt huvudsakliga boende (permanentbostaden). Storleken på tillägget påverkas bl.a. av den försäkrades bidragsgrundande inkomst.

2. I den bidragsgrundande inkomsten ingår del av den försäkrades förmögenhet, i vilken ingår bl.a. privatbostadsfastighet som inte utgör permanentbostad. Förmögenheten beräknas per den 31 december året före det år ansökan om bostadstillägg görs eller, vid omprövning av bidragsgrundande inkomst, per den 31 december året före det år bostadstillägget avser.

3. S.J. ägde per den 31 december 2018 fastigheten Trelleborg Grönby 25:7. Hon var permanent bosatt på fastigheten och uppbar bostadstillägg. Under 2019 flyttade hon till en ny permanentbostad och anmälde bostadsbytet till Pensionsmyndigheten.

4. Pensionsmyndigheten prövade i oktober 2019 rätten till bostadstillägg med anledning av anmälan och beslutade att S.J. inte skulle få bostadstillägg fr.o.m. november 2019. Myndigheten motiverade beslutet med att hennes inkomster var för höga. Vid förmögenhetsberäkningen i samband med inkomstprövningen togs taxeringsvärdet för fastigheten Grönby 25:7 upp som en tillgång samtidigt som skulder som belöpte på fastigheten beaktades. Anledningen var att S.J. ägde fastigheten den 31 december 2018 och att den vid tidpunkten för prövningen inte längre var hennes huvudsakliga bostad.

5. Allmänna ombudet överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Malmö och menade att fastigheten inte borde ha räknats med vid prövningen eftersom den var S.J:s permanentbostad den 31 december 2018.

6. Förvaltningsrätten ansåg att det vid beräkningen inte längre var möjligt att bortse från värdet av den bostad som hon flyttat ifrån eftersom den rent faktiskt inte var hennes permanentbostad och avslog överklagandet.

7. Allmänna ombudet överklagade till Kammarrätten i Göteborg som gjorde samma bedömning som förvaltningsrätten och avslog överklagandet.

Yrkanden m.m.

8. *Allmänna ombudet för socialförsäkringen* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva underinstansernas avgöranden och förklara att det vid förmögenhetsberäkningen för 2019 ska bortses från den privatbostadsfastighet som var S.J:s permanentbostad den 31 december 2018.

9. *S.J.* har inte yttrat sig.

Skälen för avgörandet*Rättslig reglering m.m.*

10. I 102 kap. socialförsäkringsbalken finns bestämmelser om hur bostadstillägg ska beräknas. Storleken på bostadstillägget är enligt 2 § beroende av bl.a. den försäkrades bidragsgrundande inkomst. Av 7 § 4 framgår att i denna inkomst ingår del av förmögenhet.

11. I 10 § föreskrivs att förmögenheten ska beräknas per den 31 december året före det år då ansökan om bostadstillägg görs eller, vid omprövning av bidragsgrundande inkomst av annan anledning än som anges i 103 kap. 3 §, per den 31 december året före det år bostadstillägget avser.

12. Förmögenheten ska enligt 13 § beräknas enligt lagen (2009:1053) om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner. Enligt 4 § 1 nämnda lag ska privatbostadsfastighet och privatbostadsrätt tas upp som tillgång. Av 5 § första stycket framgår att det vid beräkningen ska bortses från sådan tillgång om den utgör den försäkrades permanentbostad och från skulder med säkerhet i sådan tillgång.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. Vid den förmögenhetsberäkning som ska göras inom ramen för inkomstprövningen ska det bortses från en privatbostadsfastighet som är permanentbostad och från skulder med säkerhet i en sådan bostad. I förevarande mål uppkommer frågan om en bostad som var permanentbostad den 31 december ska beaktas vid beräkningen när rätten till bostadstillägg prövas under det efterföljande kalenderåret, om bostaden då inte längre är permanentbostad.

14. Av de tillämpliga bestämmelsernas lydelse och deras inbördes placering i 102 kap. socialförsäkringsbalken måste slutsatsen dras att förmögenheten ska beräknas per den 31 december året före det år som prövningen avser och att beräkningen ska göras utifrån de förhållanden som gällde den dagen.

15. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar således att regelverket inte lämnar något utrymme för att vid förmögenhetsberäkningen beakta förändringar som skett efter årsskiftet, exempelvis att en privatbostadsfastighet upphör att vara permanentbostad.

16. När Pensionsmyndigheten under 2019 prövade om S.J. hade rätt till bostadstillägg för sin nya permanentbostad var det alltså fel att vid förmögenhetsberäkningen ta upp taxeringsvärdet för den fastighet som var hennes permanentbostad den 31 december 2018 – dvs. Grönby 25:7 – som en tillgång och att beakta skulderna som belöpte på fastigheten.

17. Underinstansernas avgöranden ska därför upphävas och målet visas åter till Pensionsmyndigheten för ny prövning.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver underinstansernas avgöranden och visar målet åter till Pensionsmyndigheten för ny prövning.

I avgörandet deltog justitieråden *Jermsten, Knutsson, Classon, Rosén Andersson* och *Haggren*. Föredragande var justitiesekreteraren *Mårten Olsson*.

Förvaltningsrätten i Malmö (2020-09-03, ordförande Tired):

Frågan i målet gäller hur den förmögensberäkning som ska göras vid prövningen av rätten till bostadstillägg påverkas av att den försäkrade har flyttat ifrån den bostad som tidigare utgjort permanentbostad.

Enligt 102 kap. 10 § socialförsäkringsbalken ska förmögenhet enligt 7 § 4 samma lag beräknas per den 31 december året före det år då ansökan om bostadstillägg görs eller, vid omprövning av bidragsgrundande inkomst av annan anledning än som anges i 103 kap. 3 §, per den 31 december året före det år bostadstillägget avser. Denna regel tar enligt förvaltningsrättens mening sikte på frågan hur en förmögenhet som ska beaktas ska beräknas och inte på frågan om vad som utgör förmögenhet, dvs. en tillgångs beskaffenhet.

Efter det att S.J. har flyttat till ett annat boende är det endast för detta nya boende som bostadstillägg kan lämnas. Det är vid beräkningen inte längre möjligt att med stöd av 5 § lagen om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner bortse från värdet av den bostad som hon flyttat ifrån eftersom denna rent faktiskt inte är hennes permanentbostad. Värdet av tillgången per den 31 augusti året dessförinnan får alltså på det sätt som Pensionsmyndigheten gjort påverka beräkningen. Annat har därvid inte framkommit än att S.J:s inkomster varit för höga för att fortsatt bostadstillägg ska kunna lämnas.

– Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Kammarrätten i Göteborg (2020-12-28, Grankvist, Dunnington och Klinghagen):

Kammarrätten gör samma bedömning som förvaltningsrätten.

– Kammarrätten avslår överklagandet.